

HPV-vaccinatie

Informatie voor meisjes van 9-16 jaar

Wat is het Humaan Papilloma Virus (HPV)?

HPV is een veel voorkomend virus dat je ooit zou kunnen krijgen als je met iemand vrijt die dit virus heeft. Het nare van dit virus is dat je het niet meteen merkt als het krijgt maar dat het wel na jaren voor vervelende dingen kan zorgen. Iemand kan je er dus mee besmetten zonder dat hij/zij dat weet.

Er zijn verschillende soorten van dit virus, ze lijken erg op elkaar maar zijn net even anders. Twee van deze soorten, HPV16 en HPV18, kunnen na wel 10 of 20 jaar baarmoederhalskanker veroorzaken. Twee andere soorten, HPV6 en HPV 11, veroorzaken genitale wratjes. Dit zijn wratjes op de schaamstreek, ook heel vervelend. Ook dit kun je krijgen als je met iemand vrijt die deze variant van het virus heeft. Hij/zij weet dit soms helemaal niet. Vrijen met een condoom houdt deze virussen niet tegen.

Wat cijfertjes

Ongeveer 75 á 80% van álle vrouwen wordt gedurende haar leven besmet met HPV. Van al die infecties wordt 90% door het lichaam zelf opgeruimd en is met een jaar verdwenen. Er blijft dus 10% over: deze vrouwen krijgen te maken met een langdurige infectie. Slechts 2% van deze vrouwen met een langdurige infectie krijgt uiteindelijk baarmoederhalskanker.

In cijfers uitgedrukt gaat het om ongeveer 600 á 700 vrouwen in Nederland per jaar bij wie baarmoederhalskanker wordt vastgesteld. Zo'n 200 vrouwen overlijden jaarlijks aan deze ziekte. In Nederland worden vrouwen gescreend: het bevolkingsonderzoek naar baarmoederhalskanker. Alle vrouwen in de leeftijd tussen 30 en 60 jaar worden om de 5 jaar opgeroepen om een uitstrijkje te laten maken om de eventuele aanwezigheid van afwijkende cellen op te sporen. Dit onderzoek is vrijwillig en kosteloos.

Daarnaast is er nu een vaccin ontwikkeld waarmee je je alvast tegen een aantal van deze virussen kunt wapenen.

Wat is een vaccin en hoe werkt het?

Een vaccin is een middel dat we kunnen gebruiken om je lichaam te leren hoe het moet reageren op ziekmakende virussen. Als virussen je lichaam binnenkomen gaan ze zich daar vermenigvuldigen. Je lichaam ziet deze virussen als indringers en maakt vervolgens antistoffen aan (anti = tegen). Deze antistoffen gaan vervolgens de strijd aan met het virus. Omdat het even kan duren voordat het lichaam deze antistoffen heeft leren maken, kan je in de tussentijd ziek worden.

In een vaccin zitten stoffen die er precies zo uitzien als het virus. Dit is niet het echte, maar een "nagemaakt" virus. Je lichaam laat zich er wel door voor de gek houden en gaat aan de slag om antistoffen te maken. Het "recept" voor deze antistoffen vergeet je lichaam nooit meer. Door 3 keer een injectie te geven met het nagemaakte virus, leert je lichaam heel snel te reageren.

Komt ooit het echte virus in je lichaam, dan wordt er direct gereageerd en is het virus snel overwonnen. Je kunt dus nooit meer ziek worden van dat virus dat meteen uit je lichaam verdwijnt. Je kunt er ook geen anderen mee besmetten.

Welke vaccins zijn er verkrijgbaar?

Er zijn momenteel 2 vaccins verkrijgbaar:

Gardasil

Gardasil beschermt tegen vier HPV typen (6, 11, 16 en 18) en geeft de breedste bescherming (preventie baarmoederhalskanker, voorstadia daarvan, voorstadia van schaamlipkanker en genitale wratten veroorzaakt door deze HPV typen). Gardasil is bedoeld voor meisjes én jongens van 9 tot en met 15 jaar en vrouwen van 16 tot 26 jaar oud.

Cervarix

Cervarix beschermt tegen twee HPV typen (16 en 18) en is goedgekeurd als preventie van baarmoederhalskanker en de voorstadia daarvan bij meisjes en vrouwen tussen de 10 en 25 jaar oud.

Vaccinatie tegen baarmoederhalskanker heeft waarschijnlijk het beste effect als het wordt gegeven vóór het eerste seksuele contact omdat dan de kans op een HPV infectie het kleinst is. Maar ook bij vrouwen die al seksueel actief zijn, kan toediening van het vaccin nog nut hebben als preventie tegen het/de andere type(n). Momenteel wordt er voor beide vaccins onderzoek gedaan naar de werkzaamheid bij vrouwen ouder dan 25 jaar.

Hoe kan ik mij laten vaccineren?

Dit kan bij de huisarts. Sommige ziekenhuizen hebben er een apart spreekuur voor. Vraag dit zelf even na bij een ziekenhuis bij jou in de buurt. De huisarts kan een recept schrijven voor het vaccin. Bij de apotheek kan het vaccin opgehaald én betaald worden. De huisarts of de praktijkassistente geven de vaccinaties. In totaal zijn er 3 injecties nodig.

Niet alle huisartsen vaccineren tegen HPV. De meesten wel! Doet jouw huisarts dat niet, ga dan naar een andere huisarts (dit is vaak wel iets duurder dan bij de eigen huisarts).

Waar wordt ik geprikt en heb ik daar veel last van?

De vaccinaties worden net als de vaccinaties die je als kind gekregen hebt in je bovenarm gegeven. De prik voelt als elke andere prik en je krijgt meteen een beetje gespannen gevoel op die plek vanwege het extra vocht (het vaccin) wat ingespoten wordt. In de loop van de dag kan de plek rood en warm worden en je arm stijf. Wat er goed tegen helpt is een "cold-pack" (dus er iets kouds tegen aanleggen) en vooral veel met je arm bewegen. Het kán zijn dat je lichte koorts krijgt, maar die is na 2 dagen weer over. Met andere klachten is het wel even handig om de huisarts te bellen.

Wat kosten de vaccins?

Gardasil en Cervarix kosten allebei ongeveer € 375. Dit is het bedrag voor 3 injecties. Het gaat dus om een bedrag van ongeveer € 125 per injectie (dit kan per apotheek iets verschillen). Ook de huisarts zal kosten in rekening brengen voor het toedienen. Diverse zorgverzekeraars vergoeden de vaccins geheel of gedeeltelijk in sommige aanvullende pakketten. Dit staat in de vergoedingenlijst van de zorgverzekeraar.

Is het mogelijk om nog baarmoederhalskanker te krijgen na vaccinatie?

Ja, helaas wel.

De verwachting is wel dat de kans op (voorstadia van) baarmoederhalskanker sterk afneemt. De HPV typen 16 en 18 veroorzaken ongeveer 70% van de gevallen baarmoederhalskanker. De overige 30% ontstaat door andere typen of een andere oorzaak.

Daarnaast zijn de effecten op lange termijn nog niet helemaal bekend. Met andere woorden: het is nog niet helemaal duidelijk of vrouwen 100% beschermd zijn tegen de HPV typen 16 en 18 voor een langere periode.

Baarmoederhalskanker moet wel gezien worden als een zeldzame complicatie van een langdurige HPV infectie. De kans op baarmoederhalskanker wordt na vaccinatie dus een stuk kleiner, maar het 5 jaarlijkse bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker (het uitstrijkje) blijft wel noodzakelijk.

Als ik de vaccinaties gehad heb, hoef ik dan niet meer veilig te vrijen?

Nee, dan zul je nog steeds moeten doen.

De vaccinaties beschermen tegen het virus dat baarmoederhalskanker en wratjes in de schaamstreek veroorzaakt. Echter, er zijn veel meer ziektes/aandoeningen die mensen elkaar via seksueel contact kunnen geven

(SOA: seksueel overdraagbare aandoeningen). Omdat ook deze ziektes niet altijd makkelijk te herkennen zijn, kan iemand je besmetten zonder dat hij/zij dit zelf weet. De gevolgen van deze besmettingen kunnen heel naar zijn.

Zo bestaat er bijvoorbeeld Chlamydia, een virus dat ontstekingen veroorzaakt die ertoe kunnen leiden dat je later geen kinderen meer kunt krijgen. Hiertegen bestaat nog geen vaccin. Dus zolang je niet 100% zeker bent dat je veilig met die ander kunt vrijen moet je altijd een condoom gebruiken.

Wordt het vaccin opgenomen in het Rijksvaccinatieprogramma (RVP)?

Inmiddels is bekend dat de huidige minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) vanaf september 2009 het vaccin tegen het Humaan Papilloma Virus voor alle 12-jarige meisjes gaat opnemen in het RVP (meisjes geboren op of na 1 januari 1997 en voor 1 september 1997).

Daarnaast wil de minister een inhaalcampagne uitvoeren voor meisjes van 13 tot en met 16 jaar (geboortjaar 1993 tot en met 1996).

Hiermee wil hij starten in de eerste helft van 2009.

Ook wil de minister ná de invoering in het RVP en de inhaalcampagne een onderzoek instellen om de resultaten van deze groep langdurig te volgen.

GGD Nederland is i.s.m. het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) reeds begonnen met de voorbereidingen.

De uitvoering van de RVP-vaccinatie en de inhaalcampagne wordt verzorgd door de GGD-en.

Bron: RVP Nieuwsbrief nr. 11 - 19 november 2008 van het RIVM i.s.m. het Nederlands Vaccin Instituut.

www.rijksvaccinatieprogramma.nl

Vragen

Met vragen over Gardasil: informatielijn van Sanofi Pasteur MSD: 020-6473719.

Met vragen over Cerverix: GlaxoSmithKline (GSK): 030-6938100

Gratis informatielijn(SBBW): 0800-2357229 op werkdagen van 9.00 tot 12.00 uur

Ook op internet kun je een aantal informatieve sites raadplegen:

- www.gr.nl
- www.beschermjedochter.nl
- www.beschermjelijf.nl
- www.baarmoederhalskankeronline.nl
- www.rivm.nl
- www.kwfkankerbestrijding.nl
- www.vaccintegenbhk.nl Via deze site kan je on-line een afspraak maken op een locatie bij jou in de buurt.

Tot slot

Heeft u vragen of behoefte aan een persoonlijk advies, dan kunt u bellen met onze telefoonlijn. U kunt uw vragen hier anoniem stellen, maar ook vragen om teruggebeld te worden door uw eigen schoolarts/verpleegkundige.

U vindt het telefoonnummer hieronder.

Telefoonlijn JGZ: 088 - 355 6000 (u komt in een keuzemenu)
Bereikbaar op werkdagen van 09:00 - 12:00 uur en 13:00 - 17.00 uur

Internet: www.vggm.nl/ggd/jeugdgezondheidszorg